

อิห์ยาล์ อัล-มะวัต (การเข้าครอบครองพื้นที่ดินที่ไม่มีเจ้าของ)

﴿إحياء الموات﴾

[ไทย - Thai - تايلاندي]

มุหัมมัด บิน อิบรอฮีม อัตุรกีญีรี

แปลโดย : อิสมาน จารง

ผู้ตรวจทาน : ซุฟอัม อุษมาน

ที่มา : หนังสือ มุคตะศ็อร อัลฟิกฮิล อิสลามีย์

2009 - 1430

islamhouse.com

﴿إحياء الموات﴾

« باللغة التايلاندية »

محمد بن إبراهيم التويجري

ترجمة: عثمان جارونج

مراجعة: صافي عثمان

مصدر: كتاب مختصر الفقه الإسلامي

2009 - 1430

islamhouse.com

อิห์ยาอ์ อัล-มะวัต (การเข้าครอบครองพื้นที่ดินที่ไม่มีเจ้าของ)

อัล-มะวัต คือที่ดินที่ไม่มีผู้ใดครอบครอง เป็นที่ดินที่ปลอดจากการถือครองหรือมีกรรมสิทธิ์โดยชอบธรรม

วิทญ์ปัญหาในการบัญญัติการฟื้นฟูที่ดิน

การให้มีการฟื้นฟูที่ดินถือเป็นการเปิดวิธีการหาปัจจัยยังชีพ และใช้ประโยชน์ของบรรดามุสลิม ให้ได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่จะงอกเงยออกมาทั้งที่เป็นอาหารหรืออื่นๆ และทำให้เกิดชะงักที่จะต้องมอบให้แก่ผู้ที่คู่ควรต่อไป

ความประเสริฐของการฟื้นฟูที่ดินสำหรับผู้ที่มีเจตนาดี

รายงานจากท่านอะนัส เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุ กล่าวว่า ท่านรอซูลุลลอฮ์ คือลัลลอฮุ อะลียิ วะสลัลัม ได้กล่าวว่า

«مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغْرِسُ غَرْسًا، أَوْ يَزْرَعُ زَرْعًا فَيَأْكُلُ مِنْهُ طَيْرٌ أَوْ
إِنْسَانٌ أَوْ بَهِيمَةٌ إِلَّا كَانَ لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ». متفق عليه.

ความว่า “ไม่มีมุสลิมคนใดที่ได้เพาะปลูกพืชล้มลุกหรือปลูกพืชยืนต้น แล้วมีนกหรือคนหรือสัตว์มากิน นอกจากเขาจะได้รับผลบุญเป็นการบริจาคทาน เสาะตะเกาะฮุจากสิ่งนั้น” (บันทึกโดยอัล-บุคคอรีย์ หมายเลข 2320 คำรายงานนี้เป็นของท่าน และบันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 1553)

หุกุมการฟื้นฟูที่ดิน

ผู้ใดที่ฟื้นฟูที่ดินที่ไม่มีผู้ใดครอบครองถือว่าเขามีสิทธิในที่ดินนั้นไม่ว่าเขาจะเป็นมุสลิมหรือซิมมีเย่ (ผู้ไม่ใช่มุสลิมที่อาศัยในรัฐอิสลาม) ไม่ว่าเขาจะได้รับหรือไม่ได้รับการอนุญาตจากผู้นำก็ตาม และไม่ว่าจะเป็นการในแผ่นดินอิสลามหรือไม่ก็ตาม ตราบใดที่มันไม่ได้เกี่ยวข้องกับสาธารณะประโยชน์ของบรรดามุสลิม เช่น สุสาน แหล่งหาไม้ฟืน ที่ดินว่างในพื้นที่ต้องห้าม(มักกะฮ์และมะดีนะฮ์) และทุ่งอะรอฟะฮ์ เป็นต้น ที่เหล่านี้จะไม่สามารถที่จะมีกรรมสิทธิ์ครอบครองโดยวิธีการเข้าไปฟื้นฟูได้

รายงานจากท่านหญิงอาอีชะฮ์ เราะฎิยัลลอฮุ อันฮา จากท่านนบี คือลัลลอฮุ อะลียิ วะสลัลัม ได้กล่าวว่า

«مَنْ أَعْمَرَ أَرْضًا لَيْسَتْ لِأَحَدٍ فَهُوَ أَحَقُّ». أخرجه البخاري.

ความว่า “ผู้ใดที่สร้างความเจริญ(พัฒนา)พื้นฟูที่ดินที่ไม่มีผู้ใดครอบครอง
แน่นอนเขาย่อมมีสิทธิในที่ดินนั้นมากกว่าผู้อื่นๆ” (บันทึกโดยอัล-บุคคอรีย์
หมายเลข 2335)

ลักษณะการฟื้นฟูที่ดิน

การเข้าฟื้นฟูที่ดินที่ไม่มีใครครอบครองเกิดขึ้นได้ด้วยวิธีการต่อไปนี้

อาจจะด้วยการสร้างรั้วที่แข็งแรงตามธรรมเนียมที่มีการปฏิบัติกัน หรือการให้น้ำไหล
ผ่านเข้าไป(ขุดคู) หรืออาจจะด้วยการขุดบ่อน้ำในที่ดินนั้น หรือทำการปลูกต้นไม้ โดยทั้งหมดนั้น
ขึ้นอยู่กับธรรมเนียมประเพณีที่ปฏิบัติในสังคมนั้นๆ ดังนั้นทุกวิธีที่ผู้คนนับว่ามันเป็นการเข้าครอบ
ครองฟื้นฟู ถือว่าทำให้ผู้ฟื้นฟูมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ไม่มีผู้ครอบครองผืนนั้น

ผู้ใดที่ได้ทำการฟื้นฟูที่ดินโดยถูกต้องตามหลักศาสนาแล้วเขาก็จะมีกรรมสิทธิ์ในผืนดินนั้น
และทุกๆ สิ่งที่มีอยู่ภายในผืนดินนั้นไม่ว่าจะใหญ่หรือเล็กก็ตาม และเมื่อใดที่เขาไม่สามารถจะฟื้นฟู
มันได้ผู้นำก็สามารถที่จะเอามันจากเขาแล้วมอบให้ผู้อื่นที่สามารถฟื้นฟูผืนดินนั้นได้ต่อไป

การครอบครองที่ดินใกล้เมือง

ผืนดินที่ตั้งอยู่ในเมืองหรือใกล้เคียงไม่อาจเข้าครอบครองได้ยกเว้นจะได้รับการอนุญาต
จากผู้นำ เพราะบางครั้งบรรดาพี่น้องมุสลิมอาจมีความจำเป็นต้องใช้เพื่อทำสุสาน สร้างมัสยิด
หรือโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งการเข้าไปครอบครองจะทำให้สาธารณะประโยชน์เหล่านี้ไม่อาจทำได้

ผืนดินว่างที่ไม่มีผู้ครอบครองซึ่งนำผลากของมันไหลลงสู่ผืนดินที่มีการครอบครองให้ถือว่า
มันเป็นส่วนหนึ่งของผืนดินนั้นโดยเฉพาะ จึงไม่สามารถเข้าทำการฟื้นฟูหรือส่งมอบมันให้กับผู้อื่น
นอกเหนือจากเจ้าของที่ดินผืนนั้นได้อนุญาต เพื่อป้องกันความเสียหายของพวกเขา

การจัดสรรที่ดินโดยผู้นำ

อนุญาตให้ผู้นำทำการแบ่งสรรที่ดินให้แก่ผู้ที่จะเข้าไปฟื้นฟู และแบ่งสรรที่ตั้งวางของเพื่อ
ค้าขายบนถนนที่กว้างตราบใดที่มันไม่ได้นำความลำบากแก่ผู้คน และหากไม่มีการแบ่งสรรก็ถือว่า
ผู้ที่เข้าไปตั้งวางก่อนมีสิทธิในที่นั้นมากกว่า หากเข้าไปพร้อมกันก็ให้หยิบฉลาก และหากผู้คนเกิด
ขัดแย้งในขนาดของถนนให้ถือว่าถนนกว้างเจ็ดศอก และผู้นำมีสิทธิจะดำเนินการใดๆ เพื่อ
ผลประโยชน์ของคนส่วนรวม

การจับจองที่ดิน

การจับจองไม่ได้ทำให้มีกรรมสิทธิ์ แต่เป็นการจองไว้และมีสิทธิมากกว่าผู้อื่นเท่านั้น เช่น
ด้วยการทำรั้วที่ไม่แข็งแรง วางตาข่าย ขุดคูรอบ ทำกำแพงดิน หรือขุดบ่อแต่ไม่ถึงตาน้ำ เป็นต้น
ผู้นำก็จะกำหนดระยะเวลาให้เขาเข้าทำการฟื้นฟู หากเขาเข้าไปฟื้นฟูตามหลักศาสนาเขาก็ได้ไป
แต่ถ้าเขาไม่ทำผู้นำก็จะทำการยึดมันคืนแล้วมอบให้ผู้อื่นที่มีความต้องการฟื้นฟูต่อไป

- อนุญาตให้ผู้ที่อยู่ตอนบนของแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำธาร ทำการใช้รดน้ำและ
กักน้ำสูงเท่าตาคุ่มแล้วปล่อยมันให้ผู้ที่อยู่ตอนล่างต่อไป

การกำหนดเขตหวงห้าม

อนุญาตให้แก่ผู้นำเป็นการเฉพาะในการหวงห้ามแหล่งหญ้าที่ใช้เลี้ยงสัตว์และม้าที่เป็น
กรรมสิทธิ์ของกองคลังแผ่นดิน เช่น ม้าที่จะใช้ในสงคราม อูฐบริจาค เป็นต้น トラบใดที่มันไม่
ก่อให้เกิดผลเสียต่อบรรดามุสลิม

- ใครที่ไปถึงยังสิ่งที่เป็นที่อนุญาตไม่มีเจ้าของก่อนผู้อื่นแล้วเขาทำการถือครองของสิ่งนั้น
ถือว่าสิ่งนั้นตกเป็นของเขาผู้นั้น เช่น สัตว์ในป่า อำพัน ไม้พิน เป็นต้น

- บรรดามุสลิมมีกรรมสิทธิ์ร่วมกันในสามสิ่งคือ น้ำ หญ้าเลี้ยงสัตว์ และไฟ จะไม่อนุญาต
ให้ทำการหวงห้ามยกเว้นเพื่อผลประโยชน์ของบรรดามุสลิมทั่วไป

หุก่มของการละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ถือเป็นสิ่งหะรอมที่มุสลิมจะทำการละเมิดสิทธิของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สิน สิ่งปลูกสร้าง
หรืออื่นๆ

1. รายงานของท่านหญิงอาชีซะฮฺุ เราะะฎิยัลลอฮุ อันฮฺา ว่าแท้จริงท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ
วะสัลลิม ได้กล่าวว่า

«مَنْ ظَلَمَ قَيْدَ شَيْءٍ مِنَ الْأَرْضِ طَوْقَهُ مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ». متفق عليه.

ความว่า “ใครที่ฉ้อกรรม(คดโกง)แผ่นดินแม้เพียงคืบเดียวก็ตาม เขาจะถูกให้ม้วน
อยู่ในแผ่นดินเจ็ดชั้นในวันกิยามะฮฺุ” (บันทึกโดยอัล-บุคคอรียฺ หมายเลข 2453
คำรายงานนี้เป็นของท่าน และบันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 1612)

2. รายงานจากท่านอับดุลลอฮฺุ บิน อุมฺรฺ เราะะฎิยัลลอฮุ อันฮฺุมา ว่าท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะ
ลัยฮิ วะสัลลิม ได้กล่าวว่า

«مَنْ أَخَذَ مِنَ الْأَرْضِ شَيْئًا بِغَيْرِ حَقِّهِ خُسِفَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى سَبْعِ
أَرْضِينَ». أخرجه البخاري.

ความว่า “ใครที่ได้เอาสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากแผ่นดินโดยไม่ถูกต้อง เขาจะถูกให้
จมลงในแผ่นดินถึง เจ็ดชั้นในวันกิยามะฮฺุ” (บันทึกโดยอัล-บุคคอรียฺ หมายเลข
2454)